

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetésekért öcső díj szerint számíltuk. — Egycs. szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

ny. főigazgatói igazgató.

Feladó szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gál József ügyvéd irodája, hová a közlemények, hirdetések és az előfizetési díjak kuldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyilttér sora 20 fillér.

A lejtőn lefelé.

A parlamenti fegyverszünet ideje lejárt és újra kezdődik az új évben a véderőreform körül az áldatlan harc.

Mi is áldatlannak mondjuk a harcot, mert legjobb esetben is az ellenzék küzdelme csak negatív eredményhez, a javaslat visszavonásához vezet. De még áldatlanabb lenne a helyzet, ha ezen nagyfontosságú javaslat körül megszűnnék a harc; mert ez azt jelentené, hogy lemondottunk a jövőről, lemondottunk arról, amiért évtizedek, sőt századok óta folyik a küzdelem, lemondottunk arról, hogy valaha nemzeti hadsereggel álljunk őrt hazánk és — a pragmatika szánkióban elvállalt kötelezettségünknek megfelelően — az Ő felsége uralma alatt álló többi országok védelmére. Azt jelentené a harc megszüntetése, hogy a nemzet a magyar hadsereg kérdésében elfoglalt álláspontját ismét alább süllyedni engedi a lejtőnek arról a pontjáról, ahová az 1867. évi kiegyezés óta lecsuszott.

Mert hogy alább csuszott, azt nem tagadhatja senki, aki az azóta alkotott véderőtörvényeket ismeri.

Az első 1868-ban készült és ugyanazok a férfiak alkották, kik a kiegyezésről szóló 67. évi XII. t.-cikket előkészítették. Ez a törvény magyar hadseregről beszél, mely kiegészítő része az egésznek, az együttes (de akkor még „közös”-nek nem nevezett) hadseregek. A törvény 11. szakasza értelmében a belső szervezést, vezérlet és vezénylet a király *alkotmányos* jogai közé soroltatt. Jelenthet-e az *alkotmányos* kifejezés egyebet, mint azt, hogy a nemzettel egyetértőleg gyakorolható ez a jog? A magyar hadsereg, mely az egésznek kiegészítő része, lehet-e más,

mint nemzeti hadsereg. Hiszen ha magyar, akkor más, mint nemzeti nem lehet. De létezhet-e nemzeti hadsereg nemzeti nyelv és nemzeti jelvények nélkül? Magyar hadsereg német nyelvvel és osztrák jelvényekkel?

Már az első véderőtörvény alkotói illúzióban ringatták jóhiszemű, becsületes lelküket. Ezt nemcsak a jelenlegi helyzet igazolja, hanem tanúsítja a szóban lévő 68-iki véderőtörvény egyik alkotójának, Kerkápolyinak beszéde is, aki, mint akkori honvédelmi miniszteriumi államtitkár, azzal érvelt a magyar hadsereget követelő ellenzéki szónok ellen, hogy neki azért nem kell külön magyar hadsereg, mert az az egésznek csak része lenne, már pedig ő olyan hadsereget akar, melyet idővel nemcsak részben, hanem egészében magyar szellem domináljon.

Hogy mennyire haladtunk a dominálással, azt a 20 évvel későbbi, 1889. évi véderőjavaslat és annak vitája eléggé megmutatta.

A véderőtörvény a kiegyezés szerint tíz évről tíz évre megújítandó lévén, 1879-ben a tíz év előtt hozott törvény egyszerűen megújított, prolongáltatott. De már 1889-ben, a Tisza Kálmán nagy többséggel idején a katonai hatalom elérkezettnek látta idejét, hogy kilépjön addig titkon táplált tervével. A javaslatban a létszámfelemelésen kívül sok újítás foglaltatott, melyek törvényerőre emelkedve, a magyar szellem istápolására, alkalmasak ugyancsak nem voltak, hanem egytől egyig hátrányunkra szolgáltak.

Mig az előbbi törvényben az ujoncokból a hadsereg juttaléka meg volt határozva és a főlöslég póttartalékosok címén mind a honvédség javára esett, addig az új javaslatban megfordítva, a honvédségnek jutó ujonclétszám kötetett meg és a főlöslég mind a hadsereg (ekkor már „közös” hadsereg) javára utaltatott. Az előző évben,

1888-ban meghozott XVIII. t.-c. már előre gondoskodott arról, hogy a tartalékosok és póttartalékosok „felmerülő sürgős szükség esetén” behívhatók legyenek. Az országgyűlés jóhiszeműségével törvényerőre emelkedett, ezen javaslat aztán megnyitotta a zsilipet, melyen keresztül azóta korlátlan számban ömlik a hadvezetőség rendelkezésére a felszaporodott póttartalékosok. még ha az országgyűlés megtagadná is az ujoncok megajánlását.

Igy tették hatástalanná egyetlen alkotmánybiztosítottunkat, az ujoncmegtagadás jogát, mert a másikat, a költségvetés megtagadását, vagyis az adóbeszedés tilalmát, az automatikusan befolyó közvetett adók rendszere már hatástalanná tette vol.

Az előbb jelzett újításoknál még súlyosabbnak találta a közvélemény a javaslat hirdető 14. és 25. paragrafusait, melyek közül az első az ujoncjutalék évenkénti megajánlás jogát akarta kiküszöbölni; az utóbbi pedig, az ugynevezett szegény paragrafus, a magyar embert büntetéssel, újabb egy évi szolgálat kényszerével szorította arra, hogy német nyelven tisztá vizsgálat legyen.

A 14. paragrafust Tisza Kálmán sokszor hangoztatott „szent meggyőződése” dacára, hogy t. i. abban nem foglaltatik nemzeti veszedelem: sikerült a magyar ellenzéknek visszaszívni és vele a megdönthetetlennek vélt Tisza uralmat megingatni. A többi súlyos intézkedése a javaslatnak — sajnos — törvényté lett és ezzel nagyot süllyedtünk a kiegyezési törvény álláspontjától lefelé és az egykor remélt magyar katonai szellem megvalósulását belátható, időn belül lehetetlenné tettük.

Azóta kétszer tíz év is elmúlt, de a törvényt megújítani, az ujonclétszámot felemelni nem si-

A „CSIKI HIRLAP” TÁRCÁJA.

Vallomás.

*A lármás kacagó embertömeg úrján
Szürnyaszeggett lelkem
Porba hullva gyónja:
Nem találom párom... Ugy állok itt úrján,
Mint a vihartépte, útszéli vadrózsza.*

*Hu puha meleg esendnek szenderén méldozok:
Színes gondolatok
Forró hullámai
Vad tüzben sorvasztanak... kísértnek a Nagyok,
Istenek csókjától született álmai.*

*De ha csattan a dal gyermekem ajkaira,
Felujong a lelkem
Szelid glóriára!
Béke hullámain lágyan ringatózom
S kicsi kezét átkulcsolva — imádkozom.*

Megyeri.

Aprószentek napján.

Kis fiúk, hová oly szaporán és mit jelent a vessző fekete-verebre fázott kezetekben? Ne szóljatok, úgy is kitalálom, hogy ti a bethlehem-i kisedet vértanúért akartok bosszul állani, akiket az a kegyetlen Heródes ártatlanul megöletett, mert a kis Jézustól féltette királyiságát.

Milyen helyes gyermekek vagytok ti és milyen kedvesek, szépek! Mint szeretek szemetekbe nézni!

Azok ragyogása szebb, mint a hajnali sugáré, szebb mint a kelő napé. A hajnal bitorában és a delelő naphat nem látok lelket, de a ti szavatok jószágrol, értelemről, ártatlanságról... a mennyországrol beszélsz. Ti, ti drága apróságok, ti is aprószentek vagytok. Nekünk, nagy embereknek is olyanoknak kellene lennünk, mint ti: tisztáknak, igazáknak, egyenes szívűeknek, szolidoknak, becsességeseeknek és... és... boldogoknak... Felcsendülő hangokban a bethlehem-i puszták pásztorait ébresztgető angyalok zenéjét hallom s ha arcotokra esik tekintetem, ott látom a szent karácsony megnyugtató hitét, tiszta örömét, békitő boldogságát. Érzem rajtatok a karácsonyfa illatát s látom egész érzeteken annak titokzatos ragyogását. Ha tudnátok, mint szeretlek és mennyire féltlek titeket! Jertek, kössünk barátágot! Adjatok nekem is vesszőt a kezembe és közös erővel fűssük ezeket a csunya embereket, akik szánkán vagy gyalog itt haladnak mellettünk, vagy kíméletlenül szembe rohannak velünk. Külsőjük elárulja, hogy rosszul tanneveltek, mert rosszul nevelt emberek. Nincs hitük, vallásos érzésük. Ismeretlen előttük a Megváltó születésének értelme, a megváltás nagy gondolata.

Ha tudnák, hogy a bethlehem-i istálló nagy vendége alázatos szívet, józan és értelmes hitet kíván, tudtak volna mérges ital nélkül is mulatni, örövendeni. De rendetlen lelkökben nem talált szállást az isteni vándor. Emiatt nem tudtak kábító italok nélkül mulatni. Az álmatlanság és a szeszmergő feldulta arcukat. Hangjuk nem emberi hang. Beszédük a gonosz szellem beszéde, mely tagadása s kigunyolása minden szentnek, szépnek, jónak, igaznak, társadalmi illetlenek és hadat ízen az égnek Szent Isten! Itt közöttünk

kellene lakoznia a megtestesült Igének az ő ártatlanságával, békéjével, szelíd meglepedésével és igazság-szeretetével, de a szeszmergő miatt nem találhat igen sok emberrel szállást. A boldogtalanok! Mikor a lelki felszabadulás nagy eseményének emlékét kellene ünnepegni, ok a buta rabszolgák vad mámorába süllyednek s nem csak magukat szakítják el a boldog szellemi világtól, hanem titeket is, ártatlan gyermekek, közöttünk mozgó bájos aprószentek, titeket is leakarnak vonni a magasból a földre, a porba, hogy nagy korotokban ti is ilyen csúnyák, ilyen boldogtalanok legyetek.

Ne engedjük Jertek, kössünk szövetséget, fűssünk rajok, hisz ok is az isteni kisedet üldözik, ok is Heródesek, mert kis Jézus barátait, az ártatlan gyermekeket rontják, példajokkal rosszra vezetik. Hadd sühögjön fölöttük felháborodásunk vesszeje! De mégse! A mi vesszőnk nagyon gyenge a kerges szívű és kemény nyakú emberekkel szemben.

A gyengék fegyvere a kérés. Kérjük szépen szívünket, testvéreinket és atyánkiainkat, hogy az ilyen rossz példákotl óvjának meg minket. Előttünk soha durva, illetlen, vállalatlan és igazságsértő szót ne mondjanak, tanítóink tekintélyt védjük, a vallás szellemében ünnepeljenek és kábító, szívet háborgató, elmét zavaró ital nekünk ne adjanak.

Csak így nyerhetjük meg, amikor naponként imádkozunk, hogy jöjjön el még itt a földön az Isten országa, amikor a rendőrbácsiknak nem lesz dolguk s a fogházak, fegyházak, börtönök, javító intézetek és örültek háza megüresednek és ezek a fogalmak a jövő nemzedék előtt úgy tűnnek fel, mint a rég elmúlt szomorú idők érhetetlen emlékei. K. L.

került, mert aki hozzá fogott, (pedig többen hozzáfogtak), a kísérlet mindig nyakát szegte. De nem azért nem sikerült, mintha a nemzet egyáltalán nem lett volna hajlandó meghozni a védelemhez szükséges áldozatokat, hanem azért, mivel a kiegyezési törvényben körülírt magyar hadsereg kialakításától, a nemzeti kívánalmak bár minimális és fokozatos teljesítésétől a hozzájárulás feltől következtesen megtagadtattott.

Hiszzen még azt is megakadályozták, hogy a nemzet a maga áldozatkészségével a honvédséget tüzéréssé állítsa és még a 9-es bizottsági szerény javaslat is csak az obstrukció kényszerére alatt helyzetetett kilitásba. Végrehajtva még ma sincs.

A most vita alatt álló véderőjavaslat védelmezői, akik minden ellenérték nélkül készek felemelni az unjonclétszámot és megszavazni a szörnyű költségeket és akik mindegyre a többségi elv respektálására figyelmeztetik az ellenzékét, untig hangoztatják, hogy miért nem vitta ki az ellenzék a nemzeti követeléseket, mikor kormányon volt és nagy többséggel rendelkezett.

Hipokrita beszéd. Hiszen jól tudják, hogy mikor a többség, a nemzet nagy többsége kívánta, hogy ne mondjuk, követelte, — éppen ott fenn nem respektálták a többségi elvet, a honnan lefelé a mostani többségben, mint egy nagy szöcsövény keresztül annak jogosultságát erősen hangoztatják. A többségi elvnek nemcsak a kisebbséggel szemben kell érvényesülnie, hanem — miként azt gróf Apponyi a jelen javaslat vitájának során oly ékesen kifejtette — a parlamentális alkotmány alapelveinél fogva a többséggel egyértelműen viendő a kormányzás.

Ellenérték nélkül megszavazása a felemelt unjonclétszámnak és ehhez szükséges óriási költségeknek lehet gavalléros fogás, de nem lenne okos és praktikus eljárás. Arra megtanította a nemzetet a történelem, hogy jogainak felülől önként felajánlott kiterjesztését ne várja soha. Hiszen mikor érvényesült az a mesemondáshoz tartozó biztatás, hogy: jotttedért jót vársz?

Történelmi tény, hogy az osztrák örökösödési háborúban a magyar vitézség védelmezte meg Mária Terézia birtokait. És mi lett a jutalma? Nyomban utána eltöröltek a földszíneitől a vitéz magyar ezredek, melyek a dicsőséges harcokat folytatták és megsemmisítették a magyar vezényelt nyelvet, melylyel a magyar csapatokat győzelemre vezették.

A Napoleoni hadjáratok idején a nemzet óriási áldozatokat hozott és ajánlott fel önként emberben és vagyonban a harcok folytatásához, s mihelyt a harcok véget értek, arra fordította erejét I. Ferenc császár és király, hogy a muzsika cárrel megalakította a zsarnok "szentszövetséget", elkobozta és hite szerint örökre megsemmisítette az akadémikus magyar alkotmányt, mely terveinek útjában állott.

De nem is szükség visszamennünk a régebben mult időkbe, csak gondoljunk egy közelebbi eseményre, Bosznia és Hercegovina annexiójára, mikor az ágaskodó kis Szerbiát a német részről támogatott diplomatáinknak sikerült leültetni: a puskapor szagolás nélkül magát győzedelmesnek vélt osztrák katonai hatalom a minden áldozatot lojalisan meghozó magyar nemzettel szemben milyen packázó modorban juttatta göggyét kifejezésre.

Ha felemelt unjonclétszám nélkül is déltiroli kalandok vágya csiklandozza a hadsereg háborúpárti vezetőit, tisztában lehet és azt hiszem, tisztában is van minden magyar ember, hogy ha ez a hatalmas szervezet hozzájut ahhoz az erőforráshoz, melyet a mostani véderőjavaslat szándékozik neki nyújtani: beláthatatlan időkre és talán örökre lezárulnak a magyar nemzeti követelés aktái; mert akkor I. Ferenc császár és király által 1807-ben kiadott nyilatkozatot, melylyel válaszolt a „Karok és Rendek”-nek hozzá intézett felterjesztésére és amelyben kinyilatkoztatni parancsolta, hogy: A hadsereg szervezése, vezetése és fegyelme körüli legfelsőbb jogomat, amint az dicsőült emlékü felséges őseim által

dicsőségesen érintetlenül fentartatott, amint azt azoktól átvettem, utódaimra is érintetlenül akarom átszarmaztatni — könnyű lesz, mikor szükségére mutatkozik, hasonló allűrökkel megújítani. A klopiai hadparancsban csaknem szöröl-szóra nem rég is megújítottattott, hogy — ne fedje a magyar nemzet.

Uj esztendőre.

A napokban a napkeleti pusztának világát felvidító eseményét idézte fel az emberi lelkekben, a multak öre: az emlékezés. A világ Üdvének születésén a szent öröm jöleső harmóniájába olvadt össze az emberiség lelkitele s egy pár perc a leforgott esztendőhöz egy újabbat fűz. — A sár golyón, mely a természet örök törvényénél fogva híven megteszi körforgási útjait, az emberek derűs arccal köszöntik egymást: „Boldog újévét.”

— Hányan vagyunk, merre vagyunk a föld hatán, a Kárpátok alján, kik az újév reggelén felsőhajtok: Isteneim, milyen lesz a magyar nép új esztendője?

A zord idők notájának sárma felújultat lelkünkben: „Bus szívünk elszorul, kömy toltul szemünkbe, midőn Magyarország sorsa jut eszünkbe.” Elromlottunk. Egyre fogy azok száma, kiknek még volt korbaes a kezükbe, akik még kitudták verni a nemzeti érzes fenséges templomából a cinizmussal telt farizeusok csapatát. Az évezredes gyökérről bíró tolgyek hullanak; a szovinizmus fálykavivőjének mécsé elaludt, a zordonan fenséges ajku Rabonban elszállt a hadak útján; a publicista, kinek soraiiban a nemzeti érzes lávaja folyt tova, már a multaké; itt maradt egy megtogyott csapat, mely még tud táplálkozni a multak dicsőségéből s a mely szívében élesíti azt a szent eszmét, amely átviharzott annyi néptengereken s amely nem engedte kihullani a magyar kézbe a függetlenség, bár most tépett, de egykor győzelemre vezető zászlaját. Idegen befolyás járna alatt nyugónk! Meg a Lajtha felől mindig halljuk a szózatot: „Divide et impera.” Messze áll tőlünk az ethikai államfogalom. A nemzeti állam fele törekvő alanyok között kevés az önfelelőző lény.

A kapocs, mely az állampolgárt a nép képviselővel az államhatalomban való részvételhez segíti ma már erkölestelen alapon gyökerezik. Deák Ferenc mondása: „A választási szabadságnak sértetlennek kell maradnia.” ma már kitörülte az emlékeztetőből. Az erkölcs áruháza hirhedt mesterségéről ismernek széles Európában.

— Köztereinket előntötte az önérdek láncolatának folyamata, hiába mondotta Deák Ferenc: „Köz ügyekben csak egy gondolatnak szabad uralkodni, azon gondolatnak, melynek tárgya a Haza.” Ily viszonyok között elmondhatjuk-e az újév küszöbén, hogy itt van a jelenkor polgarosult százada?

Minden nemzet jogosan óhajtja létét, minden nemzet szabadságra hivatott, ámde nálunk el-el némul az erre irányuló törekvés.

— Karácsony szent boldogságában meg pihenünk, jól eső érzéssel töltött el a vallás vigasztalása, holnap már az önérdek ördöklő legyerekekkel hazudolja meg hitünket.

A kor óriási léptekkel halad a tudományok mezéjén, az emberiség kikémlte már a földet, tanulni akarja az eget, csak a magyar nemzet nem akarja megtanulni azt, hogy függetlenségre — szabadságra hivatott.

Azt is meg kell tanulni, hogy az elnyomott népek mindenikének szívében állandó elégedetlenség van, mely egykor kitör s nyomába terem csak az az élet, melyet betölt minden téren a nemzeti függetlenség termékenyítő harmóniája. Bár mielőbb jöjné, adja a magyarok Istene, ez a mi óhajunk az újév reggelén!

Levél a Csiki Hirlaphoz.

Kedves Csiki Hirlap! Engedd meg, hogy tudomásodra hozzam, ha színtelen szavakban is azt a szines hangulatot, melybe engem első számod beleringatott.

Itt vagy hát végre! Megjöttél. Vártalak. És most örülök neked. Kezemben tartlak. Jól szemedbe nézek. Meg-megforgatlak, mint deli láncos az ő kedves párját.

S mivel hogy szeretlek: tétőtől talpadig jól megvizsgálgatlak. Milyen az atakod? Modern, tetszelős, csak kissé hosszukás s így tulkarcsu, mint némely festő nbalakjai. Ha jövőre engednél egy picikét, még jobban festelnél. Milyen a papírod? Finom, elsőrendű.

És a betűid? Formásak, csinosak. Egyszerű neved büszke homlokodon meg épenességgel, hogy széccsősosan stilszerű. S ez így van jól, látod. Furesa egy világ ma ez a mi világunk! Ugy is titulálják: „buchschruckos” világ. És sokat adnak ám a formára, külsőre. Mintha az ember érzékszervei szaporodnának! Vagy leg-alább is a régiek az évezredes használat révén finomodnának s funkciójukban gyarapodnának. Tapasztalni fogod, hogy kihazsnálják ma a színek és formák világát. A Te testvéreid is, kik vannak, jól tudod, feles sűrű számban, egymásti gyeknezn tudóitálni, hogy tetszedjenek a szemnek. Szinte kieseng a vonalak egymáshoz hajló ritmusa összefonódó betűláncokból. Ezért tetszenek nekem a Te neved lágyöntetű, finom hajlajú betűi. Üdv e betűnek! Üdv neked, Te újszülött!

Hányan vannak az emberek között, kiknek arcukat nem futja be a vér, ha fülük hallatára agyba-főbe dicsérik! (Persze legtöbbször ellenkezőjét érzi, kinek ajkáról áradva hull a magasztaló szó. Te még nem is tudod ugy-e, hogy ez is az emberek ereinyei közül vagy?) Magam persze azon esodálkozom, hogy nem ég ki a szemem annak, aki e fenyés, ám kényes és furesán negédes aktusban az aktív szerepet viszi.

— Hát hogy akkor miért dicsérek? Lám-lám, Te papír vagy, kiről mondani szokás: sokat elbir. És mégis jobb akarsz lenni, mint az emberek? De nem szemedre lobbantam-e kis fogatkozasod is? Sőt hallga csak! Rád olvasom azt is, hogy tajadit elhelyezkedése sines egészen nyemre. Vagy két cikkcsékd soronljét megcseserltem volna. Az effélére, hidd el, nem árt több gondot fordítani. Nemesak az számit ni, de hol is valami.

— Most már csakugyan nem értd, mért kedvellek mégis annyira?

Haldt hát tovább! Uj vagy. S az újság ingere kinek ne izlene? Hisz annyi ócskaság van a világon!

— Újság, csinoság! Külsőség!

Igazad van. Ezért rázod még mindig a fejed? Jól van. Kimondom hát! Nem is ezekért üdvözöllek én különösen. Köszöntelek a lelkedért, köszöntelek a szellemedért.

Függetlennek mondd magad. Magad lábodon indulsz. Fejed után, tenfejed szerint akarsz gondolkodni. S szívvel sugallmára beszeli. Igaznak lenni! Nem képmutatónak, nem álarcsnak, nem köpenyforgatónak. Ilyen a Te lelked s rokonom vagy így! És a rokonlelkek szeretik egymást. És a rokonlelkek megértik egymást. Önálló vagy, szilárd, ki nem hajolsz nádként, a merre fuj a szél. Ezért élj hát soká! Ezért köszöntelek én.

De jól megerts! Nem a politikáért. Nem azért, hogy nem kötőd magad egy irány forgó kerekéhez sem. Bár elismerő szó eshetne rád ezért is. Mert milyen a kerék? Forog. S ami fölül volt ma, alul kerül holnap. Minek bogzódni hát ilyen állhatatlan, fura masinába? Okos bölcseséged látom én ebben is. Mintha mondanád: vannak emberek és vannak pártok, kik az igazságot maguk részére kibérelnek hiszik. Akik azt gondolják: csak úgy és csak az jó és helyes, ahogyan és amit ők akarnak. Csak az ő fejükben a világhosság. Minden más sötét, obskurus. Te azonban más fókán állasz a bölcseségeknek. S én teljes mértékben neked adok igazat. Ugy kell lenni, úgy van, bizonyosság rá a történet, bizonyosság a fejlődés mélyeségek mély elve; az igazság nem körülárkolt, nem megállapodott, nem kész valami, amit markomban szorított én, vagy te. Relatív valami az, mely az emberek felfogásával változik s ép azért örök cél marad, mely után epednek s törnek a lánglelkek. Az igazság végtelen nagy tenger, melynek egy-két molekuláját, ha küzdve kimerítjük, már büszkék lehetünk. Nem fikarenyi esőppesség az igazság, melyet ha lefoglal egy töredék, nem jut belőle másnak. Az igazság messzi sugárzó nap távol ott az ég peremén, melynek sugaraiból jut so-

kaknak és jut minden időknek. Csak hogy a sugár színe-melege más itt, más meg amott. És ezi a napot sokféle látószögből lehet nézni.

Vannak, akik e szöveget előre megadottak akarják. Vannak, akik látószöveket másokkal állítattak be, nehogy a napból — nagy látószögből nézve — sokat kapjanak s megvakuljanak.

Te, kedves Csigi Hírlap, a magad nézőszöveget magad keresed. Így helyes a politikai részletekben. És e szövegől azt a napot nézed, mely annyiszor ragyogott fel multunk borús egén s mégis újra meg újra lelopta onnan valamit. Keresd Te, oh keresd ezi a napot s szórd szét sugarait a havas Hargita harmas hó feje s üzd el onnan az árnyakat! Ez a Te hivatásod, ez a Te életednek ereje. Keresned kell, keresni fogod e napot, mert annak a szellemében fogantatlál. Az a gondolat, amelyért szerettek, azaz érzület, amelyért rokonom vagy, az az eszmény, mely hangot lehelte költők húrjaiba, melyért életet áldoztak sötét napokban hősi lelkek: a szabadság önállóság, a gerinces megállás, az egyenes útú kitartás, a szokimondó igazságszeretet gondolata, érzülete. Üdv hát neked ezért újra! Élj soká!

— És most mosolyogsz? Most ragyog az arcod? Most már értjük egymást?

Voila! Ezt akartam!

—Ár.

Törvényhatósági közgyűlés.

December 28-án volt ez évben utolsó közgyűlése vármegyének törvénhatóságának, melyen a gyenkei közgyűlés helyett Fejér Sándor alispán elnököl.

A közgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Dacára annak, hogy a közgyűlést kezdete délelőtt 9 órára volt jelezve, a közgyűlési terem még 9/10 órákor is kongott az ürességtől, ugy, hogy 10 óra tájban is alig lehetett a közgyűlést megnyitni.

Végre összevödött 10—12 ember, kikből a jegyzőnyom hitelesítésére Orbán János és Dr. Gál József küldhetők voltak. Alispán-elnök bejelentette a főispán akadályoztatását, valamint azt is, hogy december hó folyamán főispán ur a gyergyószentmiklósi járási szolgabírósnágnál és Győzentsmiklósi város tanácsánál végzett vagyon- és ügykezelési vizsgálatot.

Bemutatta továbbá gróf Mikes János meghívóját, melyben Szombathelyen, 1912. évi január hó 6-án tartandó püspöki beiktatására a törvény bizottságot meghívja. A beiktató ünnepélyen való megjelenést vármegyénk fő- vagy alispánjánál folyó hó 31-ig kell bejelenteni.

A tárgysorozat rendjéből kiemelésre méltónak tartjuk a következőket:

A megyei állandó választmányban dr. Filep Sándor elhallozásával megüresedett helyre Élthés Zsigmond, a bíráló választmányban dr. Eröss Vilmos halálával megüresedett helyre dr. Fodor Antalt választották meg; ugyancsak dr. Fodor Antalt választották meg a központi választmány tagjává a dr. Eröss Vilmos helyére. Az igazoló választmány tagjai dr. Tauber József, dr. Csedő András, dr. Fejér Antal, Hajnó Ignác és dr. Daradics Félix lettek, kik ugyanezen választmányok ez évben is lelkes és odadó tagjai voltak.

Az árvászeki tlnökök mellé dr. Tauber József és dr. Gál József, árvászeki elnök helyettesnek Csizsér Imre és a tisztí főügyész helyettesének dr. Imecs János választották meg.

Loávató bizottsági elnökök Lázár Miklós és Portik Lajos lettek.

A közigazgatási bizottságha 2 évre, titkos szavazással dr. Csiky József, dr. Daradics Félix, dr. Fejér Antal, dr. Kovács Gyáriás és Bálint Lajos tehát ugyanazok választották meg, akiknek megbízatásuk folyó év végén lejár.

Kiküldötték még azon törvényhatósági bizottsági tagokat, kik a községek 1911. évi számadásainak megvizsgálásánál a községi képviselőtestületekben az elnöki tisztet betölteni hivatal lesznek és pedig:

Kászontalitz és feltizre: Csoboth István, Kászontalitz: Szaniszló Kálmán, Kászontalitz: András Lajos, Kászontalitz: Bartha Ferenc, Tusnádra és Verebesre: Tompos János, Kozmás és Lázárfalvára: Bartha György, Szentsimon és Csatószege: Ferenczy Béla, Szentimre: Incze Ignác, Szentkirályra: Szász Lajos, Csekefalva és Szentmártonra, Szentgyörgyre: Sándor Gergely, Bánkfalva: Lörincz János, Menaságra: Tompos Pál, Bándszent és Szentlelőkre: Puskás Lajos, Zsögödre: András György, Várdofalva és Csobalfalvára: Csizsér Pető, Csomortánra: Gál József pállfalvi, Pállfalvára: Deák Eick, Deiner; Ko-

vács Simon, Csikszentmiklós és Borzsovára: dr. Sándor Gyula, Szépvizre: Koncz Antal, Szentmihályra: Balázs D. közpölkő, Vacsárcsi és Göröcsfalvára: Lehner Márton, Csikrákosra: Császár Nándor, Madéfalvára: Mánya Antal, Csicőra: Dr. Csedő András, Taplocára: Id. Gál József szeredai, Madarásra: Pálffy András, Dánfalvára: Bara János, Karófalvára: Dr. Márton László, Jenőfalvára: Kiss Ernő, Szenttamásra: Szekeres Péter, Szentdomokosra: Balázs János, Középkokra: Dobál Gergely, Felsőokokra: Dájbukát Jakab, Gyimesbükkre: Szebeni Péter, Gyergyóújfalura: Portik Lajos, Csomafalvára: Barcz Dénes, Alfalura: Dr. Gross Tivadar. Ditróra: Puskás Adólt, Remetere: Zakariás Lukács, Szárhegyre: Gál Miklós, Tekerőpatokra: Dr. Fejér Mihály, Kilyénfalva és Vastábra: Ifj. Tódor János, Varhely és Salamásra: Filőp Ákos, Borszekerre: Köllő János, Hollóra: Vaituk József, Tölgyesre: Ifj. Tódor Antal, Bőborra: Veress Lajos, Békásra: Vaituk József.

Nagyobb vitát keltett a lekezevizi erdőiség fanyagának eladása felett kötött szerződés jóváhagyásának kérdése, mely nem volt minden pikáns is nélkül, minthogy Köllő János a magánjavak ezidő szerinti gazdáltságja provokálta, szemben a magánjavak igazgatóságának és igazgató-tanácsának a jóváhagyást célzó javaslatával. Hiába tárták a közgyűlés elé az erdőhivatal szakvéleményét, hiába hangsúlyozták a fanyag romlandóságát és hiába az egy vételár a becserítéket 50%-kal mulja leül, — a közgyűlés elfogadta azt az álláspontot, hogy az erdőt járó laikusok jobban tudják azt, a mi a vármegyének jó, mint az erdészek. Harmincegy szavazattal, huszonegy ellen kimondták, hogy az erdőeladást nem hagyják jóvá.

Lapunkban figyelemmel fogjuk kísérni ezen ügy fejleményeit s hirt adunk majd olvasóinknak arról is, ha kára lesz a mai szavazásból.

Gyergyószentmiklós város lepte meg a vármegyét azzal, hogy 1912. évi költségvetését 50% községi pótdadó kivételének szándékával állította egybe. A hajdani gazdságáról híres város egyetlen lépéssel akart oda jutni a pótdótok meredek létráján, hová Csikszere, a szegény kis város évtizedek kínos vergődése után jutott. Csikszere város polgármestere nem is tudta megállani hogy ehhez a szép kilatáshoz ne gratuláljon.

A törvényhatóság azonban a költségvetést újabb tárgyalás és megfontolás végett Gyergyószentmiklós városnak visszaadni határozta.

A gyergyócsomafalvi írrok választás adott még okot felszólalásokra, mert a választásnál meghökkent pártnak úgy állott érdekében, hogy a némi szabálytalanságoknál látszatban szenvedő választás már most megsemmisítessék, holott helyesebb lett volna, ha mint az állandó választmány javasolta, — az állítólagos szabálytalanságok megelőzőleg hatósági vizsgálattal tisztáztatnak.

A tárgysorozat többi tárgyainál az állandó választmány javaslatai javarésben felszólalás és egészében minden változtatás nélkül fogadtattak el. Igaz, hogy a közgyűlés végén alig 5—6 bizottsági tag volt jelen, de ezek elnökök alispánok a közgyűlést bezáró szavai, melyekben a tárgyalások higgadságáról mondott köszönetet és kívánt boldog új esztendő, — annál lelkesebb üzenéssel fogadták.

El. népiskoláink állapota.

Mostanság tele volt a sajtó el. népiskolai dolgokkal. A képviselőházban is sok beszéd hangzott el hazánk népoktatásügyéről. Úgy vélem, ezért nem lesz fölösleges, ha egy kis szemlélt tartunk vármegyénk el. népiskolái fölött. Nagyon fontos s egyben igen sajnálatos tény is készlet erre. Ugyanis: A legújabb statisztikai adatok szerint Csikban az összes tankötelesek 42%-ka nem jár iskolába. De akad, sőt nem is kell keressen, van még sok más egyeb is, amelynek minél szélesebb körben való ismeretése célszerűen hasznos.

Köz tudomás szerint vármegyénkben négyféle jellegűek az iskolák: román katólikusok, községek, államiak és gör. katólikusok. 90%-nak elhelyezése nem felel meg a kor követelményének sem egészségügyileg, sem pedagógiailag. — Tanterők és tantermek elegendő szüksége mutatkozik mindenfelé. Sok helyen dolhos- és penészeslajú bérházak szolgálnak iskolahelyiségekül. És ami ezekben sajnálatosan teljegy-zésre érdemes tény: legrosszabb elhelyezéseket Csikban az áll. népiskolák.

Vannak vármegyénk területén község-részek, amelyek egy-egy viskóhoz sem juthatnak iskolaképpen.

A tankötelesek összeírása évről-évre megtörténik pontosan. De már a beiskolázás pontosságáról szó sincs, vagy csak kivételesen — A községi előjáróságok rendszerint lanyhán látják el ebbeli teendőiket. A tanítók sem igen érdekesek a beiskolázás dolgában. Ha az előjáróság nem törődik az iskolával, minek törődjenek a különbözők?

Akik iskolába küldik gyermekeiket azokat ta-

nitja. Hébe-korban néhány mulasztót talán még kiír, aztán megy az iskolaügy, gyöngén, dögöve. Mit is csinálna anyai tankötelessel igen sok helyen két-három tanerő? Végelemzésben oda lyukad ki Csik számos községében ez a nembánomság, hogy az a szülő küldi gyermekét iskolába, aki akarja és így Csik újra meg újra az analfabéta vármegyék között az első helyeken tündöklik, ki tudja meddig?!

Magától értetődik aztán, hogy amilyen a beiskolázás, olyan az iskolai élet is. Falun 9, városon 10 hónap volna a tanév egy min. rendelet szerint. Hol van ez betartva? Schol. Még a 8 hónap is sok helyen összezsugorodik. Könnyű ezekből megállapítani, hogy milyen lehet akárhány iskolánál az eredmény.

Ha már most ez animálákhöz vesszük a sok kéttanerős s a nem egy osztallan iskolát is 2—4—6 osztállyal, sok tanítvánnyal, rendetlen iskolahajárással és mindössze 6 hónapos tanúval, kérdem: minő fogalmat alkothatunk magunknak az ilyen iskolák értékéről?

Tetézi e bajokat a vegyes: fiu-, leányiskolarendszer is. Nem abszurdum-e fiut, leányt együtt oktatni? A fiu clethivatása más, mint a leányé és viszont. Ez okból már eleve, a tanítás kezdő fokán, a nevelés első perceiben, ehhez kellene simulnia a tanítási anyagának és nevelési eljárásnak is. Képcs erre a vegyesiskolai léri-, avagy nő-tanító? Ez maga az abszurditás.

Nótanerők vármegyénk iskoláimál is sürün vannak alkalmazva. Ez helyes, de megszorításal kellene őket kinevezni. Azzal t. i., hogy férjhezmenés esetén állásuk megüresedik s nyugdíjajrukeik alapján végkielégítést kapnak.

Sulyosan érinti az iskola nivóját az asszony tanítónő, mert a férjes állapot, egyben sok szabadságot is jelent és a helyettesítésnél rosszabb csak a kölcsönkérés.

Mindez és még sok más hasonló baja mellett iskoláinknak, ott lebeg veszes felhőként a kultura előcsarnokai felett a csiki tanítók nagyrészenek elernyedtsége. Ez különben mintegy természetes folyamodványa népiskolánk életviszonyainak.

Látja ki-ki, hogy a népiskolával senki sem foglalkozik komolyan, ő is csak úgy veszi telát. A falusi tanító gazdálkodásba merül. A városi mellékesek után szaladgál. Kisebb gondjai közé tartozik ennek is, annak is az iskola. Nem képi magát. Sok még abból is kiesik, ami a képzőben fáragsd.

Tapogat, kapkod az iskolában. Semmi rendszer, semmi tudatosság nincs tanítói eljárásában. Lassan, de biztosan, végére elhagyja az a nemes tanítói önértet is, amely egyideig még sarkalta az iskola és a vele összetűgő dolgok iránt való érdeklődésre.

Eklátáns példák az állításon igazolására itt Csikban a tanító-egyesületi élet, a legutóbbi tanügyi kiállítás, meg az a semmittevés, amit most tanúsít saját fizetése javításának tárgyában vármegyénk tanítótsága.

Ez javítvány helytelen álláspont és igen szomorú jelenség, ha igaz a mondas: Azé a jövő, akie a kultura.

Joggal kérdezhetjük az előre bocsátottak alapján: hol van, mit mivel a kir. tanfelügyelőség? Nem látja a bajokat a közigazgatás? Vegyen kezébe lángostort, korbaesoljon végig a vármegyén, az iskolafentartókön, előjárókön, tanítókön! Mert ha meg sokáig így tartanak népiskolai állapotaink, egészen el fognak lalulni. **Karcos.**

VÁROSI ÜGYEK.

Tisztviselő telep.

Csikszere város polgármestere által a tisztviselő telep létesítése végett indított akció iránt, amint értesültünk, a tisztviselők körében mindentől nagy az érdeklődés.

Ép ezért illetékes helyen eljárunk bizonyos tájékozódást szerezni s ennek folytán röviden a következőkről informáljuk az érdeklődő közönséget.

A tisztviselő telep csak abban az esetben fog létesülni, ha legalább 30—50 oly tisztviselő jelentkezik, ki a tisztviselő telepen építendő házak közül valamelyikre, mint vevő jelentkezik. A vételnél nem szükséges készpénz, elegendő lesz, ha a reflektáns a lakbereti bizonyos ideig lekötí s ezzel a ház vételéről ammortizálja. Ha esetleg az illető vagyoni viszonyai megengedik, ugy ezen lakbérén kívül egyéb jövedelmét is lekötötheti, mely esetben vagy hamarabb törtenék az ammortizáció, vagy igényeinek megtelebőbb házat választhat.

Még az esetben is lehetséges lesz a tisztviselő telep létesítése, ha a lakásra szorult tisztviselő nem mint vevő, hanem mint bérlo kívánja az építendő házak valamelyikét maga részére biztosítani. Ez esetben a tulajdonos vagy a város, vagy a tisztviselő telep építéset finanszírozó vállalat lesz.

Mindenesetre a tisztviselőre nézve sokkal előnyösebb, ha a házat a tettebb említett módokon mellett megveszi, mert csak így van elégye a polgár-

mestéri felhívásban említett cél, t. i. lehetősége annak, hogy a tisztviselő némi vagyonot hagyasson utódainak. De meg van könnyítve a tisztviselő telep létesítőkének is a küzdelme, mivel ez esetben az illető ház évi fenntartási költsége, a ház után fizetett adó is a vevőt terhelvén, meglehetősen takarítani egyfelől ezen kiadásokat, másfelől a házakra felülgyűlt egynémi fizetést, mert ez esetben minden tulajdonos maga fog felügyelni és gondoskodni az illető házról.

A csupán bérleti rendszer mellett a tisztviselő soha sem juthatna olcsó házhoz, amellyel a telep tulajdonosának is mindig számítani kellene a konkurenciával, ami mindenesetre csak nehezítene a drágábbra tenné a telep létesítését és jövedelmezőségét.

Ezek felett gondolkodni mindenesetre érdemes lesz. A tisztviselő telep helye felett most folynak a tárgyalások.

Még egyszer felhívjuk azokat, kik a dolog iránt érdeklődnek, sziveskedjenek a város polgármesteréhez bejelenteni, hogy mily lakháza tartanak igényt s ezért évenként mennyit áldozhatnak.

E bejelentés még senkire semmi terhet, vagy kötelezettséget nem ró, csupán tájékoztató jelentőséggel bír. —*ö.*

Katholikus népszövetségi gyűlés Csiczkarcfalván.

Lélekelmő ünnepe volt a csiknagybaldogasszonyi egyházmegyéhez tartozó községek lakóinak e hó 26-án.

Ugyanis ekkor tartotta az ottani már évek óta megalkult és mondhatni a vármegyében legjobban szervezett katolikus népszövetség évi rendes közgyűlését.

Már délelőtt gyülekezett a három falu népe s a nagybaldogasszonyi öreg templom már régen nem látott falai között szorongani annyi hívőt, mint amennyi Jézus eljövételének második napján a templomban volt.

E napon tett különben ünneplés eskút az erdélyi püspök ur a Kegyelemessége által kinevezett Ferenc József főgondnok és Zsigmond István zamadaró gondnok, kiktől az eskűt Balló János csikmadarasi plebánus, alesperes leendőleges szavak kíséretében vette be.

A népszövetség gyűlése délután fél 3 órakor kezdődött a község háza nagytermében.

A gyűlést dr. Kászoni Alajos nagybaldogasszonyi plebánus nyitotta meg szép beszéd kíséretében, melynek elhangzása után dr. Csedő Andrács csikszereadi ügyvéd köszöntötte a megjelenteket s egyben tudomására hozta az egybegyűlt hívőknek, hogy a katolicizmus igazi világi embere, támasztéka és a katolikus eszmeinek elhunytáig rendíthetetlen igazi fia: gróf Zichy Nándor, a katolikus népszövetség elnöke éppen e hó 25-én elhunyt.

Szólo indítványára a népszövetségi gyűlés az elhunyt hozatartóznak gróf Zichy Aladar volt miniszternek, mint az elhunyt egyik fia és a katolikus népszövetség alelnökének nevére részvétiratot küldött. Valamint megleghangú üdvözlő levélteret küldött a gyűlés megtartása alkalmából a népszövetség gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspökünknek is.

Ezek után Orbán János csikszereadi gyógyszerész, Antal Áron és Ágner Béla főgimnáziumi tanárok ünnepies beszéde következett.

Orbán János talpraesett beszéde nagy hatást tett. Ha még voltak is ott talán elláslult lelkek, azok is könnyező szemmel helyeselték, midőn a szülők kötelességéről beszélt s midőn óva intette a jelenlévőket a takarékosagra, mert úgymond: „Ha mi keresztény katolikusok erkölcsileg és anyagilag magunkra nem ügyelünk, úgy eljön még az az idő, mikor nem mi parancsolhatunk azon Országban, melyet Isten segédelmével és vérel szerettünk, hanem azok, kik jelvényüket, a szent keresztet sárhatiporták s kik becsületet valási meggyőződésünket uton-utófélen piszkolják.”

Majd Antal Áron főgimnáziumi tanár lépett a pódiumra s csengő hangon belefoglalt tartalmas és socialis szempontból is igazán megiszívendő beszédebe.

Egyzerűt keresetlen szavakkal mondotta el a székegy atyánklainak, hogy megállíthatunk csak úgy lesz biztosítva, ha hitünknek, régi becsületet székegy szokásainkat el nem hagyjuk s ha nemcsak máriól-holnapra, hanem a jövőre s különösen a jövő nemzedék nevelésére is gondolunk s gyermekeinket az Isten és a Haza iránti tiszteletre és kötelességeinkre megtanítjuk.

Ezen beszéd elhangzása után a karfalvi elemi iskolás növendékek a közönséggel karöltve elénekelték: „Hazádnak rendületlenül...”

Ezután jött Ágner Béla főgimnáziumi tanár beszéde, melyet az alholnak úgy erkölcsi, mint anyagi szempontjából való káros pusztításáról tartott.

A beszédek elhangzása után dr. Kászoni plebánus ur a gyűlést bezárt s bizony nagyon sokan voltak, akik azt mondták, hogy azokat a beszédeket még olve-fázva reggeliz is elhallgatták volna.

Dr.—ö—s.

A „CSIKI HIRLAP“ TÁVIRATAI.

Budapest, 1911. december 30.

A magyar közönség óriási meglepetésére kiderült, hogy a bécsi „Urakháza“-nak tagjai 1. év tavaszán titkos értekezletet tartottak az *össz-hivatalnyi eszme* megvalósítása érdekében s egy-uttal azt is kimondták, hogy a magyar állampolgáros választójog programját veszélyesnek tartják Ausztriára nézve a náluk szerzett tapasztalatok után. Az urakháza tagjai azt is elhatározták volt, hogy gróf Tisza Istvánnal érintkezésbe lépnek aziránt, hogy a választójog kérdésében befolyásolják.

A miniszterelnök betegsége.

A miniszterelnök régi szembaja ismét kiújult s ezért a jövő hó folyamán kénytelen operációnak alávetni magát s akkor le is mond, ami politikai válságot fog okozni.

H I R E K

Halálozások. Nagyon szomorú és fájdalmas hír terjedt el dec. 22-én a reggeli órakban Csikfalván és Delcén: Péter Lajos nyug. plebánus, tiszteletbeli szentszéki tanácsos vissza adta lelkét Teremtőjének. Amint terjedt a hír, könnyeket esalt a litközség lakóinak szemébe. Megsíratták a jölelki pásztor, aki lankadatlan buzgalommal és kitartással 50 éven keresztül vezette köztük apostoli munkáját. A litközség első lakói ugyszólván az ő lelki vezetésével nevelkedtek fel; ott volt bölcsőjüknél, a keresztény szentségében részesítette őket az iskolában a keresztény vallás igazságainak magvait felkeltőbe ültette, mind hazasülőidő feleket összekötötte, szomorúságukban, csapások közt vigasztalta, szegényekükben segítette, a kegyelem eszközeivel megcszentelte őket. Elmondhatta az apostollal: „mindenkinek mindene lettem”. Mint gyertya világított egy félszázadon át hívei előtt, fényelt a jó példaadás világával s most kiadott életének gyertyája. A sziv a mely csak mindig hívei javáért, boldogulásáért dobogott, többé nem működik. Megdöbentünk a szomorú hír hallatára, mert a szeretet szálat fűztek a jó öreg urhoz. Igazi jölelki pap volt, a ki senkit meg nem sért, hanem mindenkit a legnagyobb fokban becsül, szeret. Egyzerűt, keresetlen szavakban előadott tapasztalatait örömmel halgattuk; azok valóban tanulságosak voltak. Mint a mult idők tanuja gyakran beszélt a régtörténet eseményekről ilyenkor úgy képzeltek, mintha egy ősz pátriárka lenne közöttünk. Igazi tipikus bécsi, aki az ő egyszerűségében mindenki előtt kedves. Istentől kapott lehetőséget a csiki székegy nép javára gyümölcsöztette. A felszentelés után, amely 1857. marc. 12-én történt, mint csikszentlelki, nagykászoni és csiksomló s lelkes működik, egy fél évig szépírói önkényesztartású pap volt s ezután a csikdelnei hívek megválasztása folytán plebánus lett s működött mint lelkipásztor 1908-ik év őszéig, amikor nyugalmába vonult. Mint nyug. lelkipásztor ezután is ott maradt hívei körében, buzdította tanította tovább. Egészen össelforrot velők lelkileg. Hogy mennyire szerették hívei legjobban mutatja az, hogy temetésén ott volt ugyszólván Csikdelnei litközség apraja-nagya s fájdalmas szívevel siratták a jó lelki atyát. Valamennyi szem könnyes volt, mikor a Cirkomedernaknák búss hangjai elhangzottak, szertartás közben megható volt látni mily szomorú arccal vonulnak ki hívei a temetőbe, hogy elkísérjék utolsó útjára azt a ki szüleit, gyermekeiket, feleségeiket és férjeiket oly sokszor kikísérte. Letették a koporsót a sírba, de Péter Lajos lelke felszállt az égbe s reméljük, hogy az Ur Jézus az ő hív szolgáját részesítette egy örömkömben. Mindamellet megoldjuk a reményt egy buzgó fohással: az örökvilágosság tényszerkedjék neki.

Dr. Kása Lajos gyimesi köz- és m. a. v. pályorvos, a csikszereadi munkásbiztosítói pénztár orvosa életének 57-ik évében, folyó hó 22-én hosszas szenvedés után Marosvásárhelyen meghalt.

Gróf Zichy Nándor halála. Mire lapunk megjelenik, az olvasó közönség már tudomást szerzett arról a nagyvesztésről, mely Zichy Nándor gróf kimutatásában a magyar katolikusokat érte. 83 éves korában borult szemére a nagy álom, dec. 24-én elhült temető Fehérmegyé Adony nevű községében 27-én kísérték a temetőbe. Mint hazafi, egy év börtönt szenvedett politikai nézetekéért bator megvalósításáért és mint igaz katolikus hívő, egész vagyonát áldozta a keresztény öntudat ébresztésére, az iradalom és művészet parólasára s a keresztény világnézetet képviselő egyesület s társulatok létesítésére és fejlesztésére. Zichy Nándor nemcsak az adonyi temető halottja, hanem az egész keresztény magyarságé és méltó, hogy a vidéki sajtó is egy hangot szenteljen emlékének.

Ujévi Istentiszteletek. A helybeli róm. kath. plebánia templomban az ujévi istentiszteletek sorrendje a következő: Dec. 31-én d. e. 9 és 10 órakor

szentmise, d. u. 6 órakor ünnepi beszéd és hálaadó istentisztelet. Január 1-én d. e. 9 órakor szentmise, d. e. 10 órakor ünnepi beszéd és nagymise, d. u. 5 órakor vespernye.

A közigazgatási bizottság 1912. évi január havi ülését 8 ról 15-ikére halasztotta.

Két nyugdíjazás. A törv. bizottság f. hó 28-án munkakeptelenség miatt nyugdíjazta Dániel József csikszentdomokosi és Kenyész Géza gyergyóremeteci községi jegyzőket. Dániel Józsefről tudjuk, hosszú, küzdelmes és sikeres pályát futott meg mindaddig, míg a lelkiismeretlen ortomádás szervezettel ki nem merítette, — kezéből a tollat ki nem ütötte. Harminéves közszolgálatával kideremelte a törvényt, bizottság ama nemes elhatározását, hogy amennyiben lennének a községi jegyzők önjaja a 600 koronás lakásbérnek, illetve a természetben lakás egyenértékének a nyugdíjba való beszámítása. — Dániel József nyugdíjának ezen határig leendő felemelését utólagosan is kérhesse. Kenyész Géza szintén munkakeptelenség miatt kapott nyugdíjat, mely munkakeptelenséget szerinte elhízás okozta. Tempora mutantur...! Rendes körülmények között a jegyzők kimerültség miatt szokták nyugdíjazásukat kérni, mert hiszen elhízásra sem idejük sem penzük nincs. Mi is ugy tudjuk, hogy Kenyész ur sem amnyira a saját, hanem inkább azt az aktácsonomtól növelte magyira, mely az ő meg nem engedett cselekedeteivel van telve.

Az erdélyi r. k. státus tanárainak egyesülte legközelebbi közgyűlést 1912. évi lüsvéti szünetnapok idején Kezdvasárhelyt tartja. A házi gazda szerepét a kezdvasárhelyi r. k. főgimnázium tanárai váltallták magukra és az előkészületeket már megkezdették.

A kórház karácsonya. F. hó 24-én délután a helybeli közkórházban a kórház igazgatósága a beteges számára karácsonyat állított fel a jóságú emberek adakozásából 135 kor. gyűlt össze erre a célra, melyből ajándékokat vásároltak a családi boldogságot nélkülöző szegény betegeket részére, kik hálas szívvel vettek át a karácsonyi ajándékokat. A kórház egyik termében összegyűlt betegek előtt dr. Szekeres József r. k. plebánus és Takács Károly ref. lelkes tartott szép beszédet, melyben a keresztény erkölcs megnyugtató parancsának követésére: a türelemre kérték a szenvedő betegeket. Az egyházi férfiak vigasztaló szava és a nemes jötekönség láthatólag meghatótta a kórház betegeit. A kórház igazgatóságának figyelmét és nemes eljárását a társadalom azáltal hálálja meg, ha adományával lehetővé teszi a jövőben is a kórház karácsonyi ünnepeinek megtartását.

Korsolya estély. A helybeli korsolyázó egyesület 1912. január 13-án tényes korsolya estélyt rendez, melynek vigalmi bizottságába nemcsak a tagok, hanem az összes tancos és agilis fiataloság is bevontva s ez által úgy az anyagi, mint az erkölcsi sikert már előre is biztosította. A közönség többféle meglepetésben fog részesülni, a programmi is titok még, de annyit elárulhatunk, hogy a rendezőség egy olyan életpénc és tablón járódik, melyben Szereda összes szép lányai és asszonyai szerepelni fognak.

Dr. Gonda Sámuel budapesti fogorvos Csikszereadra érkezett és rendel fog- és szájbetegeknek, a Központi kórház mellett berendezett műtérmeiben. Felhívjuk olvasóink figyelmét, lapunk mai számában közzeltett hirdetésére.

A „Csiksomlyói Jótékony Nőegyesület” a munkakeptelen szegények részére a szokásos karácsonyi segélyezéseket a f. évben is kiosztotta egyesületi vagyonának jövedelméből. — Az egyesület a Szilveszter-estére hirdettet műsoros estélyt január hó 6-án, Vízkereszt-napján fogja megtartani.

Tombola estély. Szilágyi Dezső festőművész aki városunkban több het óta tartózkodik, megmaradt képeit e hó 31-én este a Hutter Kavházban tombola után értékesít. Felhívjuk a képművészet partolónak figyelmét a tombola estélyre, mert Szilágyi Dezső elsőrendű festményei értékes műkincset képeznek.

A marosvásárhelyi iparkamara közgyűlése. A kereskedelmi és iparkamara folyó hó 27-én tartotta rendes évi közgyűlést, amelyen városunk iparkamarai küllagjai is részt vettek.

Képképzés. Szopos Sándor tanár, városunk szülőtte a napokban nyitotta meg képképzést Gyergyószentmiklóson, nagy és előkelő érdeklődő közönség előtt. A gyergyói lapok nem gyozik eléggé dicserni a fiatal művész genialitását s különösen karikatúráit nyertek meg a műérték elismerést.

Plebánus fogadtatás. Pál István apátkanonok, az új udvarhelyi plebánus folyó hó 23-án érkezett új állomás helyére. Fogadásán, mely a legtelkebb és szívesebb volt, megjelent az egyház-tanács és a hívek sokasága.

A csikszereadi fürdő tulajdonosa, Hellvig G. János a tödött és tödött téli fürdőt hetenként kétszer szombaton és vasárnap a közönség rendelkezésére bocsátja. A víz 22 Celsius fok s a tödött helyiségben nagyon kellemes hatású. A ki egyszer ezt a természetes fürdőt használta, állandóan megkedveli.

Mulatság. A karfalvi kereskedő ifjúság a karfalvi község háza nagytermében 1912. január 13-án, szombaton, Cabaret-előadással egybekötött zárkörül táncmulatságot rendez, az alakítandó dalkör javára. A mint értéslünk a Karfalva és környékbeli községek intelligenciája körében nagy az érdeklődés, a szép programmu és jól sikerülnek ígerkező mulatság iránt.

Huszárok garázdálkodása. A brassói 2-ik közönségharczred katonái a karácsonyi szabadságolás örömeire vig hangulatban várakoztak a brassói vasúti állomáson az induló vonatokra. Elindulás előtt azonban kábult fővel összeszólalkoztak s a nehéz lovas

sági kardokkal csakhamar „döntő ütközet”-et vívtak. Számosan súlyosan megsebesültek. A veredésben a löszerepet a csiki huszáregyenek vitték, kik haza a löszerepet a huszárezred parancsnokságának távirati üzenetén meg az ünnepek alatt a csendőrség valutasítására meg a visszakísérté. Városunkból és a környékről elfogta és visszakísérté. Városunkból és a környékről elfogta és visszakísérté. Városunkból és a környékről elfogta és visszakísérté.

Előszámlolás. az 1911. évi dec. hó 21. éntartott jövevények gyermek előadásról. Felülírtettek: Ganzlécz vill. r. t. üzenveletése 20 K. Dobran De-meterné (Tügyes), Dr. Szekeres József 10—10 K. dr. Domokos 5 K. dr. Fejér Mihály (Gyergyószent-Nagy Domokos 5 K. dr. Baróti Sándor, Bámiklós) 4 K. Albert Ödöné, Fodor Jenő, Fülöp Farkas Elek, Nuriánsy Márton, Vitályos György 2—2 K. Dajbukát Vira, Kassay Lajos, Nagy Jakabné, 1—1 K. Herczogúé 50 fillér. Összesen 68 K. Jegyekből: 33 K. 50 fillér. Összes bevétel 402 K. Kiadás 188 K. 63 fillér. Tiszta jövedelem: 213 K. 37 fillér. Ebből 114 K. a f. évi április hónapban tett fűmelt tanulmányi kiadások fedezetlen maradt költségeinek kiegyenlítésére fordított; a fennmaradó 99 K. 37 fillér pedig lakarekpenziába helyeztetett — Fogadják mindazok, kik ezen előadás erkölcsi és anyagi sikerét egyes támogatással előmozdítani sziveskedtek, az igazságtalanság halás közönségét, Különösen dr. Márton Lászlóné Szatmari Sárka urasszony, kinek fáradságteljes közreműködése az előadás sikerét biztosította.

Véres kardpárbaj. Udvari helyvármegye törvényhatósága szombaton tartott közgyűlésében Elek Döcs székelykeresztesi ügyvéd támadást intézett Palfi Jenő főszolgabíró ellen, amelyből szóváltás keletkezett. Ennek folyamárnyaképp Elek elgötletet kéretett Valentin Ferenccz képviselő és Pál Arpad joggyógy útján. Palfi segédekül Ugron Zoltán képviselőt és Szentkirályi Ferenccz ezredest nevezte meg. Kardpárbajban állapodtak meg. A párbajban Elek ügyvéd arcán és fején három vágást kapott, úgy hogy seibevel kórházba szállították.

LEGUJABB TÁVIRATUNK.

A magyar delegáció mai ülésén Czóf Apónyai megtámadta Aufenberg közös hadügyminisztert a kinevezetésekor a hírlapokban közöszkeltt s a magyar nemzeti önállóságot sértő nyilatkozatáért; **a munkapárti delegátusok is tüntetőleg helyeselték.** A közös hadügyminiszter és a miniszterelnök bejelentették, hogy katonai célokra még **több költséget követelnek a véderőjavaslatokban foglaltakon felül.**

A fogak ápolásáról.

Írta: Dr. GONDA SAMUEL, egyetemes orvostudor, fogspecialista.

A fogaztat az általános orvostudományának egyik ága, melyet az orvoskari egyetemeken, e célra rendeztetett tanácsok adnak elő. Ahhoz, hogy valaki fogorvos legyen, szükséges, hogy budapesti vagy kolozsvári tudomány egyetemen az egyetemes orvostudori oklevelet elnyerje.

Bélgymnázistéri rendeletek megtiltják a fogműveseknek a szájbán mindennemű operatív ténykedést és csak orvos-fogorvos rendelkezésre készíthetnek műfogakat, melyeket azonban a szájbán nem helyezhetnek. A legújabb miniszteri rendelet arra utasítja a fogműveseket, fogtechnikusokat, hogy e célra alakított vizsgálóbizottság előtt vizsgáznak vessék alá magukat és csak, ha ezt a vizsgát sikeresen kiállították, akkor rendelkezhetnek fogtechnéknak, azonban akkor is megmarad a címük: fogtechnikus vagy fogműves. A ki tehát a fogorvos címet egyetemes orvostudori oklevél nélkül használja, címbeírtást követ el, a ki pedig orvosi oklevél nélkül fogakat húz vagy fogakat lóm, kiruzslás-vétséget követi el.

Mindzekek aztér bocsátottam előre, mert a fogak ápolásának legelső és elengedhetetlen feltétele, hogy csak egyetemes orvostudori oklevéllel rendelkező fogorvosra bizzuk fogaink ápolását, a kinek meg van a kellő anatomiai, fiziológiai és gyógyszerian ismerete, mert ezeknek tudása nélkül fogakat kezelni nem lehet. Számtalan eset volt praxisomban, midőn a patients kintöz fogfájásról panaszkodott és kintöz, hogy az arcidegek, nervus facialisnak neuralgiája van jelen. A különböző ragályos betegségeket, melyeket az avatatlan fogművész nem ismerhet fel, nem egyeset-

ben átvihetők egyik betegről a másikra. Hogy biz-hajjuk tehát fogainkat olyan emberre, kinek az orvos-hygieneből halvány fogalma sincsen.

A szuvas fogakat be kell tömteni, egyrészt mert az úregekben a meggyűlendő élelmaradékok rothadva buzt okoznak a szájbán, másrészt kintöz talaját képezik ezen úregek különböző fertőző betegségei bakteriumainak. A rothadási anyagok a szájbán át a gyomorútrebbe jutva, ott gyomorkatharast okoznak. Az orvosirodalom számtalan esetet sorol fel arra nézve, hogy az ilyen letőredett, éles szélű fogak és foggyökerek, folytonosan irritálják a nyelvet, nyelvrákok okoz-tak. Tehát ne túrtúnk szájbánk gyökereket sem.

A hiányzó fogakat pótolni kell idejében, mert fogak nélkül a rágás munkája meg van nehezítve, az ételanyagok megrágtatlanul jutnak a gyomorba, mely ennek folytán fokozott tevékenységre van utalva, a fokozott tevékenység pedig idő előtt kimerültséget okoz, innen van ezután, hogy a legtöbb ember gyomor-bajos. A gyomor nem veheti el a száj és fogak munkáját. Az emésztés előmunkálata a szájbán kezdődik, a jól megrágtott ételanyagok sejteji közö jobban hozzáférhetnek a nyál- és gyomormirigyek váladékai, melyek az emésztésrendszerünkben letelőv chemiai processust végzik és így mindazt, amit szervezetünk lentartására ételanyagok alakjában a gyomorba visznék, kell hogy elhasználjuk, mert ezen ételanyagok a fennbéli említett chemiai processuson keresztül ménéve a vérrendszer alkotó elemeivé válnak.

Szükséges a szájbán és a fogaztat tisztán-tartása; a szájt minden étkezés után langyos vízzel-egy pár csepp antisepticus szájvíz hozzáadásával ki kell mosni. Fontos a száj kiöblítése és a fogak megtisztítása letéves előtt, mert az ételanyagok maradékai éjjel, mikor a nyelés művelete is szünetel, még inkább bomlanak, mint nappal, mikor a gyakori nyelmoz-gások útján mégis csak inkább bevittekné a gyomorba.

Fogtisztításkor alkalmas félkemény fogkefét, orvosi által előrt fogpórt, szájvizet használjunk.

Örizekdünk fogainkat diótoró szerszámmal használ-tól, óvakodjunk a cernászálnak szokások kettéharapásaitól. A fogak közöli étkezés után sokkal helyesebb, ha finom selyenszállal tisztítjuk meg. A fából készült fogvájók kevésbé ajánlhatók, mint azok, melyeket saját magunk tudtoltól készíthetünk.

Forró leves után egy pohár hideg víz méreg a fogaknak és fordítva hasonlóan. A fogzománca ilyenkor könnyen megreped és ezen repedésekbe lészke-lődnek be azután a fogszuvasodást előidőző bakte-riumok.

Legközelebb különben „füzet” alakjában meg-jelenik egy, a laikus közönség előtt is könnyen meg-érthető munkám, mely részletesebben lejt ki e témát, mely ilyen rövid újságcikkekben nem ölelhet fel mindent, ezen füzetet patiensimnek díjmentesen rendelkezésé-re fogom bocsátani.

Még csak azt jegyzem meg, hogy a kora gyer-mekkorban kell megkezdenni a fogak ápolását és a gyermeklet fel kell világosítani ennek fontosságáról. Németországi, de főleg berlini tanulmányutamon irigykedve láttam, hogy ott minden iskolában az is-kolaorvos havonta szávizvizsgálatot tart a gyermekek-nél, sőt Berlinben fizetéssel rendszeresített iskola fog-orvosok végzik e teendőköt.

És még itt utóujára e pontnál is meg kell jegyez-nem, hogy csak egyetemes orvostudor tudja anato-miai és fogletődeletani ismeretei alapján, hogy a gyermeknél a fogváltás pontos ideje mikor következik be az egyes fogaknál. Időelőtti kihúzott tejfogak ered-ményezik a maradó fogaknak rendetlen elhelyeződését, mely bizony sokszor aesthetikai líba, különösen léány-gyermekek-nél.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. L. Farcak köszönettel vetjük „Kár ajándék” e czikk helyszöve miatt nem jelenhet meg. Előzőleg beküldött és elfoga-dott cikkeket lapunk hasábjait teljesen elfoglalták, de jövő szá-munkában hozzuk. Másik közleménynek — mint hogy e héten aktuális — helyet szorítottunk.

Kitűnően idomított HÁTAS LÓ eladó Krausz Jenőnél Csikszentdomokoson.

Szám 13525—1911. ltkvi.

Árverési hirdmény és feltételek.

A csikszeredai kir. törvényeszk, mint telegkönyvi hatóság Dr. Csedő András csikszeredai ügyvéd által képviselt Dabóc Sándor csikszentdomokosi lakosnak

László János csikszentdomokosi lakós elleni végre-hajtásos ügyében végrehajtó kérsére a végrehajtási árverést 195 korona 85 fillér tőke, ennek 1909. évi január 17-étől számítottan 5% kamata 45 korona eddigi és 26 korona 02 fillér jelenlegi, valamint a meg-letmerülő költségek erejéig a csikszeredai kir. tör-vényeszk területén lévő, Csikszentdomokos község határában lévő, csikszentdomokosi 408. sz. tjkben foglalt alábbi ingatlanokból László János B. 3. és 9. szerinti jutalékára, vagyis A +

2. rdsz. 991. hrsz. szántónak 1/2-ed részére	5 kor. 50 f.
3. " 1171. " " " " " " " "	2 " " "
4. " 1317. " " " " " " " "	1 " " "
7. " 2191. " " " " " " " "	2 " 50 "
8. " 2671. " " " " " " " "	2 " " "
9. " 3294. " " " " " " " "	1 " " "
11. " 3873. 3874. " " " " " " " "	2 " 50 "
13. " 4696. " " " " " " " "	2 " 50 "
15. " 5382/2. " " " " " " " "	3 " " "
18. " 6333/3. 6334. " kaszálónak	136 " " "
21. " 7231. hrsz. " " " " " " " "	6 " " "
23. " 7473. " " " " " " " "	10 " " "
25. " 8145/1. " " szántónak	3 " 50 "
27. " 9215. " " " " " " " "	3 " 50 "
28. " 9249. " " " " " " " "	2 " 50 "
29. " 9269. 9270/1. " " " " " " " "	105 " " "
30. " 9876. hrsz. szántónak 1/2-ed részére	5 " 50 "
31. " 9903. " " " " " " " "	5 " " "
34. " 10259. " " " " " " " "	2 " " "
35. " 10365/2. " " " " " " " "	4 " 50 "
37. " 10666. hrsz. " " " " " " " "	2 " 50 "
38. " 10813 10814. kaszálónak	6 " " "
41. " 14492. hrsz. szántónak	2 " " "
42. " 15544. " " " " " " " "	4 " " "
44. " 6450/2. " kaszálónak	8 " " "
45. " 10416/2. 10417/4/2. " " " " " " " "	152 " " "
46. " 11194/2. hrsz. szántónak	2 " " "

ezennel megállapított kiállítási árban elrendeli. Az árverésre hatámapul 1912. évi március hó 6-ik napjának d. e. 12 óráját Csikszentdomokos községvároshoz tárd.

Árverezési standéközők tartoznak minden egyes ingatlan kiállítási árának 20% át, mint bánatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a ki-küldött kezébe letenni. Vevő köteles a bánatpénzt az általa ígért vételár 20% átig nyomban kiegészíteni, mit ha meg nem tenne, ígérete figyelmen kívül ma-rad s a haladéktalanul folytatandó árverésen részt nem vehet.

Az ingatlan kiállítási ár 2/3-ánál alacsonyabb áron el nem adható.

Vevő köteles a vételárat két egyenlő részben és pedig az eből az árverés napjától számított 15 nap-alatt a másodikik ugyanezen naptól számítottandó 30 nap alatt, minden egyes vételári részlet után 1/2 ár-verés napjától számítottan 5% os kamattal együtt, a csikszeredai m. kir. adóhivatalnál, mint letét pénz-tárnál letézteni.

Vevő köteles az ingatlant terhelő és ez árverés napjától követőleg esedékes adókat és átruházási ille-téket viselni.

A telegkönyvhatóság vevőknek a vételi bizonyít-ványt az árverés jogerőre emelkedése után fogja kiadni mikor is a megvett ingatlan birtokába léphetnek de a tulajdonjogot, javára csak a vételár és kamatának teljes letézése után fogja bekebelezni.

A kir. törvényeszk mint telegkönyvhatóság. Ckikszereda, 1911. decz. 14. én.

Geczó, s. k. kir. törvényeszkí bíró.

A kiadmány helytűl: Kozma, kir. telegkönyvvezető.

Fogorvosi és műfogászati

műterem Csikszeredán, a Központi kávéház épületében, Orbán Tivadar úrtól bérelt lakhelyiségben néhány hétig. Rendelő orvos: Med. Univ.

Dr. Gonda Samuel, budapesti fogspecialista.

Fogházás érzéstelenítéssel fájdalommentesen.

Fogltémések (plambok.)

Műfogak, aranykoronák, porcellán-csapfogak, szájpádlás nélküli fogorvosok.

Rendelő órák: délelőtt 8—5-ig.

Fájdalommentes íkezelés!

Mérsékelt díjszabás!

VÁROSI HIRDETÉSEK.

Szám 2945—911. ki.

Hirdetmény.

Alattirt városi tanács értesíti a város közön-ségét, hogy 1912. év január 1-től kezdve a vá-rosi fogyasztási adók és helypénzek bérője Cseh István helybeli lakós s így ezen időtől kezdve ezen természetű jövedelemnek [nevezett lévén a kezelője minden íly irányú fizetés az ő vagy az ő megbízottja kezébe eszközödelő.

Csikszereda, 1911. december hó 29-én.

A városi tanács.

Sz. 2516—911. ki.

Hirdetmény.

Csikszereda város tanácsa értesíti az érdeklődő közönséget, hogy a városi képviselőtestü-let által folyó évi december hó 5-én hozott egy hangu határozat alapján a város területén kizá-rólóg élelmiszekkel eladása és beszerzése céljából a mai naptól kezdődőleg a rendes szerdánapi hetivásárokon kívül a minden hét szombatján tartandó napi piac is megnyitattik. Ezen szombati-napi vásárra (napi piacra) a következő élelmi cikkek hozhatók fel: buza, rozs, árpa, zab, török, buza, borsó, lenecs, paszuly, haricska, mák, túró, sajt, hal, szalonna, kolbász, zsír, méz, ecet; mindenféle gyümölcs, mint alma, körte, szilva, barack, és resznye, m-gy, dió, mozdorog szőlő és szalt gyümölcsök: len- és kendermag, rizs-

és köleskása, káposzta, retek, saláta, múrok, hagyma és mindenféle itt fel nem sorolt zöldség is. Továbbá: tej, tejfel, orda, vaj, tojás, csirke, kifli, zsenilye, kenyér, percc, tyúk, csirke, pulyka, ruca, liba, bárány, malac, vaddisznó, szarvas, öz, nyul vagy ehhez hasonló apróbb vadak és szár-nyasállatok.

Ezen szombati napi vásárokra az ipari és ke-reskedelmi cikkek kirakás vagy a külpiacra tar-tozó állatok letelhajtására nincs megengedve.

Ha az esztendő valamelyik szombatijára ün-nep esik, akkor az élelmiszeket vására a meg-előző napon, pénteken tartatik meg.

Csikszereda, 1911. évi december hó 9-én.

A városi tanács:

Dr. Ujfalusi Jenő, Váradí Dénés, polgármester. jegyző.

Gyerektételek egész éven át kaphatók.

Férfi és Női divat Raktár

mindennemű női és férfi szövetekben

Fiu, leány és férfi készruha, kabát, női és férfi fehérnemű, cipő, kalap, nyakkendő, kesztyű, kötött figaró, zsebkendő.

Asztal- és ágygaritúra, gyapott és céna vászon

Gyerektételek utazókosár, kézi- Varrógép Nagyválaszték Temetkezési cikkek és kész mindenféle koporsókban.

Pototzky Pál női és férfi divatüzletében Csikszereván.

Mátrai Ignácz

órák, ékszerész és látszerész Csikszereván, saját ház.

Ajánlja dusan berendezett legújabb szerkezetű

arany- és ezüst Omega zsebrákat.

Állandó nagy raktárt tart valódi drágakövű

ékszerekből

Továbbá látszerési cikkek nagy választékban.

Olcso árak! — Pontos kiszolgálás!

Javitások gyorsan és lelkiismeretesen készíttetnek el.

GÉPÜZEMŰ

asztalos vállalat
Csikszereván Vörösmarty-
utca 21. szám.

Készít asztalos munkákat minden kivételben. Elvállalja faanyag kidolgozását asztalos mester uraknak szakszertű gépei által mérsékelt munkadíj ellenében

HIRDETÉSEK ET

olcso ár mellett felvesz a kiadóhivatalt

Legjobb sör

SÖR

a „Korona ala Pilsen“

Dreher Antal

kőhányal sörlőzdéből.

Egyedüli elárúító hely Csikszerevánban:

őzv. Nagy Istvánné Zöldfia-vendéglője

hol minden nap frissen csapolva poharunkint kapható.

Nuridsány Márton

női és férfi divatüzlete új helyiségében
Csikszereván (a régivel szemben)

A legnagyobb választékban kaphatók az összes női és férfi divatárak a legolcsoább árban.

Elismert, szolid bevásárlási hely.

Kéretik a címre ügyelni!

CSEH ISTVÁN

mészáros és hentes CSIKSZEREDA.

Naponta frissen vágott marha, borjú és sertés hus. saját készítményű felvágottak, sonka, kolbász és tormás virstli. Szalonna és zsír nagyban és kicsinyben.

Pontos kiszolgálás.

Filó Károly nagy temetkezési raktára

Csikszerevánban, Apaffy Mihály-
utca 36. szám. (Saját ház.)

Nagy választék mindenféle temetkezési cikkekben, u. m.: érc- és fakoporsók a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiállításban, szemfödelek, könyök- és fejpárnák, harisnyák, gyászfiatokok, gyertyák és szalagok, gyászjelentések stb. stb.

Koszorúk és koszoru szalagok óriási választékban. Üvegfedelű érckoporsók kizárólagos raktára. Disztes gyászkocsik.

Temetkezéseket elvállal pontos kiszolgálás és szolid árszámítás mellett.

FRIED TESTVÉREK

divat-, kézmű- és rövidáruüzlete Csikszereván
a Hutter-szállodával szemben.

A női é. vevő közönség becses tudomására hozzák, hogy Csikszereván, (a Hutter-szállodával szemben) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

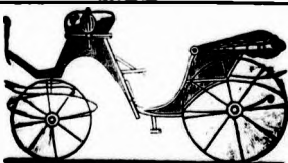
DIVAT-, KÉZMŰ- és RÖVIDÁRUÜZLETET

nyitottak. — Amidőn üzletüket a nagyérdemű közönség szíves hártolásáha ajánlani bátorokodnak, egyben tisztelettel kérik, miszerint kezveskedjenek becses és szíves látogatásaikkal, megrendeléseikkel szerencsétlenül, mit részlekről méltányolva legfőbb törekvésüknek ösmerendik, eljárásuk szilárd-ságával, pontoságukkal elsőrendű gyárosoktól beszerzett árúik jószágával s ennek arányában árúik méltányos mérsékeltsege által nagyrabecsült bizalmukat mindenkorra kiérdemelték.

SZABÓ FERENC

kocsigyártó, nyerges, kárpitos és szíjgyártó üzlete

Csikszereván, Mikó-utca 16 sz.
(Saját ház.)

Kocsigyártó, nyerges, fényezősi munkák, ugyszintén kárpitos, butorbeluzás és díszítési munkák, matrácok és pnpulnok: kész kocsik, szekerek, szánok és mindenféle töltött és töltetlen butorok, a lehető legjutányosabb árakért: esetleg részletfizetés mellett is kaphatók. Saját készítményű ágyfotelek, rugganyos matrácokkal, elegáns falakkal, valamint kocii ülések stb. állandó raktáron. Egyedüli bizományi raktár a Lukrécia hámfestő- és inpregnáló zsaíradékok fekete és naturaszínben.

Legjutányosabb be- vásárlási forrás

ugymint: hajtópapokban, manitár-
készletekben, zsebkésekben, pénz-
orszvényekben és mindennemű külön-
legesegekben, valódi YES porcellán
puiter, Dianna kősborszesz és Nestlé-
féle gyermek tápliszit, fólerakata

FEKETE VILMOS Első Csikmegeyi
állitász- és piperekereskedésében
— Csikszereván. —

Kellemes üditő itai

a Hosszuaszói Erzsébet savanyuviz.

1 literes palackban 10 fillér. Megrendelhető:

A Hosszuaszói forrás
kezelősegenél Csikszereván.